

Kisújbánya 250 éves

A Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet kellős közepén, a Rockenbauer Pál Kéktúra útvonalán, Óbányától és Püspökszentlászlótól 45 sétapercenyi járásra egy festői völgyben rejtőzködik Kisújbánya.

Miután az Óbánya környéki erdők kimerültek, a hutamester, Philipp Gasteiger és veje, Josef Adler új helyet kerestek üveghutájuk számára. Legalkalmasabbnak erre a mai Kisújbánya területe bizonyult, melynek használatára a Pécsi Püspökséggel kötött, 1761. október 21-én életbe lépett szerződés adott lehetőséget. Az üvegcsűr a mai faluház helyén állt. Elsősorban ablaküveget és egyszerű, a köznépi ízlésvilágot tükröző, úgynevezett „parasztüveget” készítettek.

Az üveghuta 1784-ben Pusztabányára költözött. Kisújbánya lakói nagyrészt az ottani huta körüli munkákkal, hamuzsír-készítéssel, faszén- és mészégetéssel, illetve házaló üvegárusként keresték kenyerüket. A lakókat szerény életmód jellemezte, az élet legtöbb területén önellátásra rendezkedtek be, volt közöttük ács, asztalos, bogár, kőműves. Sok férfi foglalkozott favillák, gereblyék, taligák és más faeszköz készítésével, de leghíresebb termékük a faklumpa volt.

A falut körülölelő hegyi réteken legelő tehenek kiváló minőségű tejet adtak, melyből az asszonyok túrót, tejfölt készítettek, s azt a fejükre tett kosárban – egészen az 1970-es évekig – gyalog vitték a szélrőzsa minden irányába. A szájhagyomány úgy tartja, hogy ezek a „túrós asszonyok” a hosszú

gyaloglás közben – hogy hasznosan teljen az idő – zoknit, pacskert kötöttek. Templomukat 1794-ben építették fel, és Szent Márton tiszteletére szentelték, azt megelőzően haranglába függesztett üvegharanggal harangoztak.

Az 1970-es években felszámolták az iskolát és a boltot, s kövesút hiányában a német ajkú őslakosság elvándorlásra kényszerült, a házaikat, telkeiket elsősorban városokból érkező, a vidéki életet újra felfedezni vágyó emberek vették meg. Az állandó lakosok száma jelenleg 13 fő. A folyamatosan formálódó új közösség sajátos világot próbál megteremteni a természeti és épített örökség megőrzésével, a falu történetének, hagyományainak felkutatásával, bemutatásával.

A faluház melletti volt tűzoltószertárban kapott helyet a Klumpakészítő Műhely, ahol nemcsak a klumpa készítéséhez szükséges szerszámok, hanem Strung Gyuri bácsi bemutatásában egy kisfilmen a munkafolyamat is megtekinthető. Ugyanitt épült meg egy 40 fő elhelyezésére, valamint szabadtéri kiállítással.

Elérhetőségek

HELLEBORUS VENDÉGHÁZ

Tel.: 30/639-0922

e-mail: gyongyi.derksen@kisujbanya.com

KLUMPÁS TANYA

Tel.: 72/950-223

e-mail: pzoli57@freemail.hu

NIMRÓD VENDÉGHÁZ

Tel.: este: 72/465-352

e-mail: fullerandi@freemail.hu

HEGEDŰS VENDÉGHÁZ

Tel.: 20/560-6628

e-mail: fuggonyvarazs1@freemail.hu

VADÁSZHÁZ PANZIÓ

Tel.: 30/432-0054 vagy 72/490-387

A programokról, a Szent Márton útról, az étkezési és szálláslehetőségekről a www.kisujbanya.com honlapon található bővebb információ.

tások rendezésére alkalmas fedett színpad. A faluházzal szemközt telek Borsi-Lakatos László szoborparkja, mely évente egy-egy új alkotással gazdagodik. A hídon álló Nepomuki Szent János- és a parkoló mellett lévő Szent Márton-szobrot Bakó László várdombi szobrászművész készítette, a főtéren lévő „Kisújbányai asztal” az itt élő Heritesz Gábor Munkácsy-díjas szobrászművész alkotása.

2010-ben az Örökségvédelmi Hivatal szakembereinek útmutatásai alapján megújult a Szent Márton-templom és az Angsterorgona. A felújítás során előkelettek a régen használt színek: a türkiz, az okker, a vörösbarna, melyeket a lakóházakon is szeretnének feleleveníteni.

Az ünnepi évet 2011. október 21-én üvegharang-szentelés nyitja meg, majd 2012 októberében a „Kisújbánya szentjei” című kiállítás zárja. 2012-ben üvegfúvás, különböző kiállítások, klumpakészítési, túrókélesztési bemutatók lesznek.

Kisújbánya 2007 óta a **Szent Márton Európai Kulturális Útvonal** egyik állomása, 2009 óta a „Via Divide Caritatem” nevet viselő, Baranya Megyei Szent Márton Gyalogos Útvonal központja. A Kisújbánya–Kárász–Bikal–Vásárosdombó szakasz avató zárandoklatára 2011. május 26–28-án kerül sor.

Terike vegyesboltja kora tavasztól késő őszig, kedd kivételével naponta 10–17 óráig várja a turistákat (tel.: 72/490-083). A templommal szemközt dombon a **Klumpás Konyha** hétfő kivételével naponta 10–18 óráig hideg és meleg ételekkel várja vendégeit évszaktól és időjárástól függetlenül (tel.: 72/950-223). A Kisújbányán megszállni kívánó vendégeket 4 kényelmesen berendezett vendégház és a Vadászház Panzió várja.